

רק מילים יפות: הצהרת טראמפ הותירה יותר שאלות מתשובות

קולט אביטל*

המאמר [התפרסם במעריב](#) ב-12 לדצמבר 2017

אילו טראמפ היה כולל בנאומו רמז וסיבה לתקווה גם עבור הצד השני, או חושף סוף-סוף טפח מתוכנית השלום המדוברת זה זמן, ייתכן שהצהרתו הייתה מזיקה פחות.

"יפה נוף, משוש תבל, קריה למלך רב, לך נכספה נפשי מפאתי מערב". מילים אלה בשירו של יהודה הלוי המריצו אותי, נערה עולה, ללמוד עברית. מילים אלה פתחו את לבי לראשונה ליופייה, למסתוריה של ירושלים. הן אלה שהביאו אותי באותם ימים לטפס על גג נוטרדאם בעיר כדי להתבונן על מה שקורה בצדה השני של החומה שהפרידה בינינו לבין אנשים שנראו כמונו, ולשאול את עצמי מיהם בעצם האויבים האלה, ומדוע?

בניגוד לציפיותי, נאומו של הנשיא טראמפ ריגש אותי. זה היה נאום שקול שדיבר אל לבו של כל יהודי וישראלי. הוא נגע בנימים העמוקים ביותר בנפשנו, הזכיר לנו את כמיהתם של דורות רבים של יהודים לעיר ולמה שהיא סימלה עבורם. עם זאת, טראמפ השכיל לזכור ולהזכיר גורמים נוספים שלהם קשר עמוק ואינטרסים בירושלים. כאזרחית ישראל, התקוממתי שנים רבות על כך שישראל הנה המדינה היחידה שבירתה אינה מוכרת על ידי אומות העולם. כאשת משרד החוץ, עמלתי שנים רבות כדי לקרב את ההכרה הזו, אבל בו-בזמן ידעתי שאיננו פועלים בחלל ריק. סירוב העולם להכיר בירושלים כבירת מדינת ישראל לא היה מקרי: הוא היה ועודנו תוצאה של הסכסוך המתמשך בינינו לבין העולם הערבי, בינינו לבין הפלסטינים.

ידענו שלמען השלום, למען פתרון צודק של הסכסוך, עלינו לפעול, אם אנו חפצי חיים, אם אנו חפצים את ירושלים שלנו. וזו לא כללה ואינה חייבת לכלול כפרים ערביים כמו שועפאט, וולאג'ה ועיסאווייה. ידענו שפעולה חד-צדדית מצדנו לא תשנה את מעמדה של ירושלים בעולם. ואם היינו זקוקים להוכחה על כך, הרי שחוק יסוד ירושלים שעבר בכנסת ביולי 1980 לא זו בלבד שלא ביצר את מעמד הבירה, הוא רק הסב לנו נזק. קומץ השגרירויות שקבעו קודם לכן את מקום מושבן בירושלים נטש את העיר ועבר לתל אביב.

קשה לנבא במועד זה מה יהיו ההשלכות של ההכרה האמריקאית החד-צדדית בבירתנו. בין שנאום טראמפ נישא מתוך אהדה לישראל, ובין שטראמפ רצה להוכיח לציבור בוחריו שהוא מקיים את ההבטחות שנשא במערכת הבחירות, הרי שהוא הותיר אצלי יותר שאלות מתשובות: האם הזעם שעוררה הצהרת טראמפ בעולם הערבי ובשטחים ימשך, ואם כן איזה מחיר בנפש הוא יגבה? האם נחוה שוב גל של אלימות? והאם הצהרה זו שמה קץ לתקווה לשלום וליכולת להתניע מחדש תהליך של הידברות בינינו לבין הפלסטינים?

בנאומו טרח הנשיא טראמפ להבהיר כי הוא "רק מכיר במציאות קיימת, לא פחות אך גם לא יותר", וכי "מעמדה הסופי וגבולותיה של ירושלים ייקבעו במסגרת משא ומתן". הוא הדגיש כי האתגרים העומדים לפנינו דורשים גישות חדשות. האם גישה חדשה זו מבשרת הצהרות ומעשים חד-צדדיים לאורך כל הדרך? אילו היה כולל טראמפ בנאומו רמז וסיבה לתקווה גם עבור הצד השני, אילו היה חושף סוף-סוף טפח מתוכנית השלום המדוברת זה זמן, ייתכן שהצהרתו הייתה מזיקה פחות וארצות הברית הייתה נשארת מתווכת אמינה. אבל אפילו לפתרון שתי המדינות הוא לא התחייב. לכן הצהרתו של טראמפ נותרה בגדר מילים יפות, אך היא לא משנה את מעמדה של ירושלים.

* קולט אביטל היא חברת ועד מנהל במכון מיתוים, דיפלומטית וחברת כנסת לשעבר.